

ONDERWERP

Aandachtspunten voor MER Vaarverbinding Hilversums kanaal
- Loosdrechtse plassen

PROJECTNUMMER

C05059.000087.0100

DATUM

18 september 2018

ONZE REFERENTIE

079926301 0.2

VAN

Remco Schreuders, Reinoud Kleijberg (Arcadis) en Reinier Steensma (Waterrecreatie Advies bv)

AAN

Provincie Noord-Holland (Siemon Top)

KOPIE AAN

Projectteam Arcadis en Waterrecreatie Advies bv

Inleiding

In dit memo worden aandachtspunten beschreven voor het doorlopen van het m.e.r.-traject voor een nieuwe vaarverbinding tussen de Loosdrechtse Plassen en het Hilversums Kanaal. Deze aandachtspunten worden meegegeven voor de Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD)¹. Deze inbreng is gebaseerd op de gesprekken die wij hebben gevoerd met diverse partijen in het gebied en op de informatie die wij tot op heden hebben verzameld en geanalyseerd. Deze notitie heeft de status van een advies van Arcadis aan de provincie Noord-Holland.

1. Procesgang met omwonenden en gebruikers/watersporters

Uit de gesprekken die wij hebben gevoerd is gebleken dat omwonenden, ondernemers en gebruikers nauw betrokken wens te zijn bij de diverse projecten en activiteiten vanuit het Uitvoeringsprogramma; ook bij het traject van de m.e.r. Wij adviseren om een proces- en communicatieplan op te stellen voor het procesmatig doorlopen van het m.e.r.-traject. Of de afronding en vaststelling van de NRD hierbij nog betrokken kan worden, kunnen wij niet overzien. Voor zover mogelijk adviseren wij dit wel te doen, om zo te zorgen voor maximaal draagvlak. Dit is niet alleen van belang voor het traject van de m.e.r., maar voor het gehele Uitvoeringsprogramma/Gebiedsakkoord.

2. Opmerkingen bij de varianten zoals beschreven in de NRD

De Karnemelksloot is een bestaande vaarverbinding, weliswaar met een beperkte doorvaarthoogte van 1,10 m (spoorbrug bij Naarden), maar geschikt voor sloepen BRTN-categorie F. Nu al kan dus van Naarden, via de Karnemelksloot en de 's Gravelandse Vaart, naar Weesp worden gevaren. Dit vormt potentieel een belangrijke schakel (sloepenroute) tussen de Loosdrechtse Plassen en Naarden als de verbinding via de 's Gravelandse Vaart vanaf de Zuidersluis bij Hilversum naar de Noordersluis bij het Luie Gat bevaarbaar wordt. Die verbinding wordt als wenselijk genoemd in het Gebiedsakkoord.

Wij adviseren dit bredere perspectief van vaarverbindingen mee te nemen in de m.e.r., temeer omdat dit qua beoordeling van effecten op recreatie en economie een rol kan spelen richting voorkeursvariant.

In de paragrafen 4.3-4.5 wordt ingegaan op een eerste beoordeling van mogelijke vaarroutes, om uiteindelijk (paragraaf 4.5) te komen tot de in het m.e.r. te onderzoeken varianten. Bij de beoordeling is gekeken naar de thema's natuur, drinkwaterkwaliteit, kosten, boelbereik/baten en beleving voor omwonenden. Het is niet duidelijk waarom voor deze en niet voor (ook) andere criteria is gekozen. Risico hiervan is latere discussie over uitgangspunten en resultaten van het m.e.r., met verlies van draagvlak bij belanghebbenden.

Bij de beoordeling van de thema's 'natuur' en 'drinkwaterkwaliteit' wordt ingegaan op mogelijke effecten. Dit is gebaseerd op de in subparagrafen 4.3.1 en 4.3.2 opgenomen achtergrondinformatie.

Wij merken hierbij op dat in de hierboven genoemde paragrafen *mogelijke* effecten worden verondersteld, zonder objectieve, feitelijke onderbouwing. Op basis daarvan worden meerdere mogelijke vaarroutes bij de beoordeling (4.4 en 4.5) als niet haalbaar/realistisch beschouwd.

Wij zijn van mening dat deze trechtering tot varianten in de NRD:

¹ Vaarverbinding Loosdrechtse Plassen - Hilversums Kanaal. Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) ten behoeve van de milieueffectrapportage. Haarlem, juni 2018.

- voorsorteert op onderzoek dat juist in het kader van het m.e.r. moet plaatsvinden: zoveel mogelijk objectieve en feitelijke onderbouwing van effecten van vaarroutes en -bewegingen op beoordelingsthema's. Dit draagt, zo blijkt uit gevoerde gesprekken, niet bij aan de ambities ten aanzien van integratie/samengaan van waterrecreatie en natuur.
- mogelijke vaarroutes hierdoor op voorhand niet mee laat lopen in het m.e.r.-traject, terwijl discussie mogelijk is over de in paragrafen 4.3-4.5 beschreven *mogelijke* effecten en mogelijke mitigatie en/of compensatie daarvan (te onderzoeken in het m.e.r.).

Wij zien dit als een risico voor het traject richting het m.e.r.-traject (acceptatie resultaten) en vervolgvactiteiten in het kader van het Uitvoeringsprogramma. Deze zorg is ook geuit door geïnterviewde bedrijven en verenigingen. Gezien de wens om te komen tot win-win situaties en samengaan van waterrecreatie en natuur in het plangebied adviseren wij de trechtering tot varianten (wat an sich een begrijpelijke tussenstap is) en de onderbouwing daarvan te herzien, met betrokkenheid van alle belanghebbenden en in beginsel gericht op samengaan van waterrecreatie en natuur.

Wij zien geen rede om aanvullende varianten te introduceren en mee te nemen in het m.e.r.

3. Opmerkingen watersport

Op pagina 9 van de NRD (paragraaf 2.1) wordt gesteld: '*De nieuwe vaarverbinding dient geschikt te zijn voor de sloepenvaart. Ambitie daarbij is om de vaart uitsluitend open te stellen voor elektrisch varen en ongemotoriseerd vaarverkeer*'. Dit is ook opgenomen in het Uitvoeringsprogramma bij het Gebiedsakkoord, en wordt op pagina 37 van de NRD meegegeven als *uitgangspunt* voor de m.e.r.

Dit uitgangspunt sorteert in zekere zin voor op de resultaten van het onderzoek dat Arcadis en Waterrecreatie Advies momenteel uitvoeren, maar ook op resultaten van de m.e.r. zelf (mogelijke mitigatie bij negatieve effecten).

Geadviseerd wordt daarom het hierboven bedoelde uitgangspunt in de NRD te nuanceren en in de m.e.r. effecten te onderzoeken van en op meerdere typen vaartuigen, ook niet elektrisch gemotoriseerd. Uiteraard kan daarbij worden ingezoomd op de ambities ten aanzien van elektrisch varen en mogelijkheden voor het in de NRD genoemde gefaseerd invoeren daarvan.

4. Actualiteit gegevens natuurwaarden

Tijdens de werkzaamheden is geconstateerd dat veel openbaar beschikbare informatie over het voorkomen van natuurwaarden wat verouderd is. De NDFF is (volgens bronnen bij provincie) niet actueel bijgewerkt. Ook het concept-beheerplan N2000 en een gebiedsvisie van Natuurmonumenten zijn nog niet beschikbaar. Voor het m.e.r.-traject beschouwen wij dit als een risico: doordat effectbeoordeling niet plaatsvindt op basis van volledige cq. meest recente informatie, kan hierover in een later stadium discussie over ontstaan.

5. Effectbeoordeling algemeen

Bij de beschrijving van het beoordelingskader (hoofdstuk 5 van de NRD) wordt voor een aantal beoordelingscriteria een kwalitatieve beoordeling voorgestaan. Voor een aantal criteria is dit begrijpelijk, maar voor beoordelingscriteria bij thema's als water, recreatie en woon- en leefmilieu achten wij een zoveel mogelijk kwantitatieve beoordeling van belang. Wij adviseren dan ook de beoordelingswijze bij de genoemde thema's te herzien.

Voor het belang hiervan verwijzen we naar de eerdergenoemde gevoelens en risico's in dit traject voor 1) het m.e.r.-traject zelf, 2) vervolgstappen naar een vaarverbinding, 3) toekomstige activiteiten en projecten uit het Uitvoeringsprogramma in relatie tot de doelen van het Gebiedsakkoord.

6. Effectbeschrijving natuur

Er is (nog) veel onduidelijkheid over de effecten van verschillende vormen van (water)recreatie op natuur in het plangebied. Veel informatie is anekdotisch, niet actueel of niet of in beperkte mate gebaseerd op fundamenteel onderzoek. Dit leidt er toe dat er doorlopend discussie ontstaat over de aard en omvang van effecten van de recreatie in het gebied. Het risico is reëel dat de resultaten van het MER daardoor niet geaccepteerd worden door één of meer betrokken partijen. Dit kan worden voorkomen door bij de start van de m.e.r.-procedure een duidelijk toetsingskader vast te leggen, waarin door (internationale) wetenschappelijke literatuur of onafhankelijke deskundigen gevalideerde dosis-effectrelaties zijn vastgelegd. De verkenning die Arcadis nu opstelt kan daar een basis voor zijn, maar bij het MER (en later mogelijk een Passende Beoordeling) zal dit kader verder

uitgedetailleerd moeten worden. Wij adviseren een dergelijk toetsingskader op te stellen en, in overleg met alle betrokkenen, vast te stellen.

De aanleg van verbindingen voor de waterrecreatie zou kunnen worden gecombineerd met verbetering van ecologisch verbindingen in, van en naar het plangebied. Dit kan een zowel beoordelingscriterium als een ontwerpogave zijn die in het verlengde van kansrijke alternatieven ligt (natuurinclusief ontwerpen). Geadviseerd wordt om alternatieven concreet te toetsen op deze combinatiemogelijkheden, zeker gezien de wens om win-win situaties te creëren voor natuur en waterrecreatie. Wij adviseren om dit toe te voegen aan de NRD.

Een risico is de verdere verspreiding van exoten door een nieuwe vaarverbinding. Dit onderwerp wordt op dit moment beperkt genoemd in de NRD. Bij de effectbeoordeling is de invloed van exoten op classificerende soorten en gewenste (nieuwe) natuur een aandachtspunt. Wij adviseren dit mee te nemen bij de effectbeoordeling.

7. Effectbeschrijving oppervlaktewaterkwaliteit

Bij dit beoordelingsthema wordt zowel het beoordelingscriterium 'Beïnvloeding oppervlaktewaterkwaliteit' als 'Beïnvloeding behalen doelen Kaderrichtlijn Water' genoemd. Hierin zit veel overlap. Bovendien vormen KRW-doelen één van de belangrijkste kaders voor het gebied. In verband met helderheid en begrijpelijkheid voor niet-ingewijden adviseren wij deze beoordelingscriteria samen te voegen.

Ook adviseren wij de effectbeoordeling op KRW-doelen voor ten minste de fosfaat- en stikstofbelasting kwantitatief uit te voeren, aangezien dit een onderbouwd inzicht geeft in belangrijke sturingsfactoren van de ecologische waterkwaliteit. Onze contacten met diverse partijen geven aan dat een objectieve, kwantitatieve onderbouwing gewenst is om discussie over resultaten te voorkomen. Zie ook eerdere opmerkingen hierover.

8. Effectbeschrijving woon- en leefmilieu

Een hierboven bedoeld toetsingskader kan ook relevant zijn voor 'woon- en leefmilieu'. Het betreft hierbij onder meer mogelijke effecten op oevers, beschoeiingen en andere eigendommen. Deze worden in de NRD geschaard onder het thema Water, bij het kwalitatief te beoordelen beoordelingscriterium 'Beïnvloeding oevers en funderingen'. Wij adviseren de beoordeling hiervan zoveel mogelijk kwantitatief (lees: onderbouwd) te doen en door te vertalen naar een aanvullend criterium 'particuliere eigendommen' of vergelijkbaar, als onderdeel van het hierboven genoemde toetsingskader.

9. Effectbeschrijving economie

Het recreatieschap (Recreatie Midden Nederland) is een belangrijke partij in het plangebied voor voorzieningen ten behoeve van o.a. de watersport. Ook andere partijen kunnen echter positieve of negatieve gevolgen ondervinden van een nieuwe vaarverbinding. Hierop wordt in de NRD beperkt ingegaan. Wij adviseren effecten op (kosten van) aanleg, beheer en onderhoud voor verschillende partijen in de effectbeoordeling mee te nemen bij het thema 'Economie'.